

Příklad (5.1)

Dokažte, že množina všech nekonstantních lineárních funkcí $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ spolu s operací skládání funkcí a vhodně zvolenou jednotkou a operací inverze tvoří grupu.

┌

Důkaz

Nechť Y je množina nekonstantních lineárních funkcí $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$,

$$X = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \middle| a, b \in \mathbb{R} \wedge a \neq 0 \right\}$$

a $h : X \rightarrow Y, \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \mapsto f(x) = ax + b$. Zřejmě se jedná o bijekci, jelikož každá nekonstantní lineární funkce se dá vyjádřit v tomto tvaru ($a, b \in \mathbb{R}, a \neq 0$) a toto vyjádření je jednoznačné (a opačně každý tento tvar vyjadřuje nějakou nekonstantní lineární funkci).

Dále si můžeme všimnout, že $X \leq GL_2(\mathbb{R})$, jelikož jsou tyto matice horní trojúhelníkové s nenulovými prvky na diagonále, tedy regulární, tudíž stačí ověřit jen uzavřenost na násobení:

$$\begin{pmatrix} a & b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} c & d \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} ac & ad + b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \in X. \quad (a \neq 0 \wedge c \neq 0 \implies ac \neq 0)$$

Následně si představme, že Y je opravdu grupa (tj. že existuje inverze, jednotka a Y je uzavřená na \circ). Potom můžeme ukázat, že h je homomorfismus (tj. izomorfismus). Stačí ověřit, že obraz součinu je součin obrazů, tj.

$$„f(x) = ac \cdot x + ad + b“ = h \begin{pmatrix} ac & ad + b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \stackrel{?}{=}$$

$$h \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \cdot h \begin{pmatrix} c & d \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = „f(x) = a \cdot x + b“ \circ „f(x) = c \cdot x + d“ = „f(x) = a \cdot (c \cdot x + d) + b“$$

Tím jsme dokázali, že Y je grupa, neboť z h umíme odvodit inverzi a jednotku. Jednotka je obraz jednotkové matice (jednotky v GL_2), tedy $f(x) = 1 \cdot x$. Inverze k $f(x) = ax + b$ je $f(x) \frac{1}{a}x - \frac{b}{a}$ (tj. inverzní funkce), což nám vyjde i z $h \left((h^{-1}(„f(x) = ax + b“))^{-1} \right)$. \square

└

Příklad (5.2)

Vypište všechny prvky grupy $GL_2(\mathbb{Z}_2)$ a uveďte jejich řády.

┌

Řešení

Matice

$$\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$$

má determinant $a \cdot d - b \cdot c$, což v \mathbb{Z}_2 znamená, že právě jedna diagonála bude obsahovat 2 jedničky. To nám dává

$$GL_2(\mathbb{Z}_2) = \left\{ \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \right\}.$$

$GL_2(\mathbb{Z}_2)$ má 6 prvků, tedy podle Lagrangeovy věty má prvek řád buď 1 (pouze jednotková matice), 2 (ty matice, které v druhé mocnině dají jednotkovou), 3 (všechny ostatní, vzhledem k tomu, že:), 6 (žádné, jelikož pak by byla grupa cyklická, ale (jak uvidíme) $GL_2(\mathbb{Z}_2)$ má $3 \neq \varphi(2)$ prvky řádu 2). Podíváme se tedy na druhé mocniny:

$$\begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix},$$

$$\begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}, \quad \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}^2 = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}.$$

Tudíž matice mají řád

$$\text{ord} \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} = \text{ord} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} = \text{ord} \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = 2,$$

$$\text{ord} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = 1, \quad \text{ord} \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix} = \text{ord} \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix} = 3.$$

└

Příklad (5.3)

Nalezněte všechny grupové homomorfismy ze $(S_3, \circ, {}^{-1}, \text{id})$ do $(\mathbb{Z}_6, +, -, 0)$ a popište jejich obrazy a jádra.

┌

Řešení

Řád obrazu prvku musí dělit řád tohoto prvku, tedy transpozice (prvky grupy S_3 řádu 2) se musí zobrazovat na 3 nebo 0 a trojcykly (prvky řádu 3) na 3 nebo 0.

$(2\ 3) \circ (1\ 3) = (1\ 2\ 3)$ a $(2\ 3) \circ (1\ 2) = (3\ 2\ 1)$, takže trojcykly se musí zobrazovat na nulu, protože jejich obraz musí být součet 0 a 0, 3 a 0 nebo 3 a 3 (z vlastností homomorfismu), ale to 2 a 4 nejsou. Díky tomu musí být obraz všech transpozic shodný, neboť složení dvojice transpozic dá trojcyklus, tedy součet jejich obrazů musí být nula, a to $3 + 0$ není.

Tedy máme 2 homomorfismy: triviální (všechno zobrazí na 0), kde obrazem je tedy $\{0\}$ a jádrem je S_3 , a zobrazení h takové, které zobrazuje trojcykly a identitu na 0 a transpozice na 3, tudíž obraz je $\{0, 3\}$ a jádro je $\{\text{id}, (1\ 2\ 3), (3\ 2\ 1)\}$.

Zbývá dokázat, že h je opravdu homomorfismus. Pro to stačí dokázat $h(x \circ y) = h(x) + h(y)$, $\forall x, y \in S_3$. To je pro $x = \text{id}$ nebo $y = \text{id}$ jednoduché. Složení trojcyklů v S_3 je identita a $0 + 0 = 0$, tedy pro ně to platí také. Složení trojcyklu a transpozice má liché znamínko, tedy to musí být transpozice a $0 + 3 = 3 + 0 = 3$. Nakonec složení dvou různých transpozic má sudé znamínko a není to identita, tedy v S_3 je to trojcyklus a $3 + 3 = 0$.

└